

LINDE & ALTSCHULER
Advokatanpartsselskab
Bredgade 23, 1260 København K

Telefon: 33 14 19 40 · Telefontid: 9.00 - 16.30 · Telefax: 33 13 30 35 · CVR-nr.: 15 25 89 85
E-mail: la-law@danjur.dk · Hjemmeside: www.danjur.dk · Handelsbanken: 7630-2513817

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Den 6. november 2017

J.nr. 121406 FA/bm

Sekretær: Bettina Manscher

Mail: cgm@sum.dk og sum@sum.dk

Vedr.: Deres j.nr. 1601466 – Høring over udkast til lovforslag om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (Tatoveringsloven).

---

1. Generelle bemærkninger

Ved skrivelse af 9. oktober 2017 til blandt andre Dansk Kosmetolog Forening fremsendtes udkast til forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (Tatoveringsloven) i høring. Sundheds- og Ældreministeriet (SUM) anmodede om at modtage høringssvar senest den 1. november 2017 kl. 12.00, hvilken frist efterfølgende er blevet udsat til og med den 6. november 2017, jf. SUM's mail af 19. oktober 2017 til undertegnede.

Høringen omfatter udkastet til ovennævnte lovforslag, men derudover vil DKF fremsætte nogle bemærkninger til etablering af en uddannelse inden for kosmetiske tatoveringer (mikropigmentering make-up) inkluderende en certificering jf. nedenfor ad § 10, pkt. 8.

Generelt finder DKF at lovforslaget er konstruktivt og et fremskridt, men især på to områder finder DKF, at der dels bør ske en ændring af lovforslaget, dels en tilføjelse.

FINN ALTSCHULER (H) · PETER JAKOBSEN (L)

LINDE & ALTSCHULER

Advokatanpartsselskab

For det første finder DKF, at det ikke fremadrettet bør være forbudt at udføre kosmetiske tatoveringer og for det andet finder DKF, at der skal indføres en egentlig uddannelse med certificering af kosmetiske tatovører. Jf. herom nedenfor § 10, pkt. 8.

2. Bemærkninger til udkast til lovforslaget

Ad 1 – Lovens formål

DKF er enig i, at der indføres en obligatorisk registrerings- og tilsynsordning for tatoveringssteder.

Ad § 3 – Definitioner

Ad § 3 nr. 1

Vedrørende tatoveringsstedet må lovforslaget tage hensyn til, at et tatoveringssted kan have flere adresser. Dels et fast forretningssted, dels når den kosmetiske tatovør er på messer, events og lignende. De sidste er steder, hvor tatoveringer sker i kort tid og loven bør tage højde for at der ikke skal ske særskilt registrering heraf, idet den kosmetiske tatovering så ikke kan udføres andre steder end det faste forretningssted.

Ad § 3 nr. 2

DKF er af den opfattelse, at der i § 3, nr. 2, bør indføres en sondring mellem på den ene side de dekorerende og forskønnende tatoveringer og på den anden side de korrigerende, rekonstruerende tatoveringer (de kosmetiske tatoveringer) med henblik på at det i §10 omfattede tatoveringsforbud ikke skal omfatte kosmetiske tatoveringer. Jf. nærmere herom ad § 10.

Det fremgår da også af lovforslagets pag. 7, øverst, at tatoveringer, herunder kosmetiske tatoveringer, ikke nødvendigvis er permanente men også kan være "langvarige", jf. i øvrigt nedenfor ad § 10.

DKF forudsætter, at de kosmetiske tatovører - med en særlig uddannelse - kan foretage medicinske tatoveringer, der er undtaget fra loven - dog bortset fra de behandlinger der er forbeholdt speciallæger, jf. bekendtgørelse om kosmetisk behandling. Afgrænsningen til medicinske behandlinger er ikke skarp, og der foretages allerede nu af DKF's medlemmer mange kosmetiske

tatoveringer, f.eks. ved tab af øjenbryn, ved pigmenttab, bruntoning af ar m.v. Denne mulighed skal naturligvis bibeholdes, da de i høj grad er i forbrugernes interesse. Forbrugerne må have mulighed for at få udført kosmetiske tatoveringer, der kan have en snitflade til sundhedslovens § 5 i privat regi. Som nævnt indledningsvis ser DKF gerne, at der etableres en uddannelse for de kosmetiske tatovører, der bl.a. foretager korrigerende og rekonstruerende tatoveringer, der også kan være medicinske tatoveringer.

Ad § 4 – Registrering af tatoveringssteder hos Sikkerhedsstyrelsen

DKF er enig i, at der indføres en obligatorisk registreringsordning for tatoveringssteder, og ser gerne, at ordningen inden for kortere tid udvides til en personrettet ordning, der giver ret til at anvende titlen "Registreret kosmetisk tatovør - mikropigmentist" for de kosmetiske tatovører. Dette kan eventuelt kombineres med en særlig uddannelse for de kosmetiske tatovører og en passende overgangsordning så alle de medlemmer af DKF, der måtte ønske det, kan blive omfattet.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget pag. 7 n, findes der ikke en beskrevet anerkendt faglig standard for tatoveringsvirksomhed. DKF er villig til at udvikle en faglig standard for kosmetisk tatovering og en etisk standard specielt for dette område, som kan anvendes som målestok. Til SUM's orientering vedlægges DKF's gældende etiske regler, jf. bilag 1.

DKF følger arbejdet i europæisk regi vedrørende en fælles europæisk standard for krav og procedure. DKF finder, at det er rimeligt og hensigtsmæssigt, at organisationen får repræsentation i Dansk Standard, der implementerer EU's retningslinjer i nationalt regi. DKF agter derfor at kontakte Dansk Standard herom.

Ad § 5

Det bemærkes, at DKF gerne vil inddrages i afgrænsningen, subsidiært høres over den "nærmere afgrænsning af de tatoveringssteder, der skal lade sig registrere".

Ad §§ 7-9 – Tatoveringsstedets pligter

DKF finder tiltaget relevant og nyttigt. Dog fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, afsnit 2.3.2 in fine, at der med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse bl.a. vil "blive fastsat krav til lokaleindretning og adgang til håndhygiejnefaciliteter, brug af sterile nåle og skæreblade og anvendelse af handsker". DKF vil gerne inddrages, subsidiært høres, over eventuelle krav til de fysiske rammer, herunder lokaler og inventar. Sådanne krav kan kun gælde for nyetablerede virksomheder, således at der ikke ved lovens ikrafttræden pålægges eksisterende virksomheder nye udgifter til lokaler og driftsmidler. Jeg henviser herved til bemærkningerne til lovforslaget pag. 21.

Ad § 8 – Om udlevering af skriftlig information til forbrugeren

DKF er enig i forslaget, men ønsker sig inddraget, subsidiært hørt, i det konkrete arbejde med at udfærdige informationsmaterialet, for så vidt dette materiale standardiseres.

Ad § 10 – Forbud mod at tatovere personer under 18 år og mod at tatovere personer på visse legemsdele.

Denne bestemmelse er en fortsættelse af det siden 1966 gældende tatoveringsforbud. For så vidt angår stk. 1, har DKF ingen bemærkninger.

For så vidt angår stk. 2, der omfatter tatoveringsforbud i hovedet, på hals og på hænder, har dette - som bekendt - ikke været håndhævet siden 1966, og der bør her sondres mellem:

1. Traditionel tatovering, d.v.s. dekorerende eller forskønnende tatoveringer, der fortsat bør være omfattet af forbuddet, og
2. Korrigerende eller rekonstruerende tatoveringer (kosmetiske tatoveringer) der bør holdes uden for forbuddet.

Begrundelserne herfor er følgende:

1. Mange af DKF's medlemmer udfører kosmetiske tatoveringer, som f.eks.:

LINDE & ALTSCHULER

Advokatanpartsselskab

- Forskønnende f.eks. anlæggelse af øjenskygge
- Optegning eller farvning af øjenbryn
- Optegning af læbelinjer (med lip-liner)
- Farvning af læber med læbestift
- Tatovering af simulerende korte hårstrå i hårbunden
- Farvning af hvide pletter
- Farvning af ar
- Visse kræftpatienter, brandsårpatienter
- Personer med læbe/ganespalte

Disse behandlinger er til stor gavn for forbrugerne og dækker et behov, der ikke opfyldes andre steder. Således kan forbrugeren ikke få disse behandlinger udført i sygehusregi, da kun de færreste er medicinske.

2. Et forbud mod kosmetisk tatovering vil medføre, at de mange forbrugere der ønsker en kosmetisk tatovering er afskåret herfra og tvinges til at henvende et sort marked, hvilket ikke er ønskeligt.

Mange forbrugere ønsker sådanne behandlinger som kan foretages uden gener eller bivirkninger. Tværtimod vil de have en stor gavnende effekt på de pågældende forbrugere, der i mange tilfælde vil genvinde en tabt selvsikkerhed.

3. Langt de fleste af disse indgreb udføres til forbrugernes tilfredshed og derfor er DKF ikke enig i SUM's vurdering, som den fremgår af lovforslaget, afsnit 2.6.2, pag. 15. Det er særdeles sjældent, at resultatet bliver æstetisk utilfredsstillende eller mislykket. Og der findes næppe opgørelser herover, der kan underbygge SUM's vurdering. DKF er enig med SUM i, at *"Ansigtet har stor betydning i forhold til en persons udtryk og fremtoning i relation til omgivelserne og ansigtet fungerer som sociokulturel kommunikation."*

LINDE & ALTSCHULER

Advokatanpartsselskab

Netop derfor bør der være mulighed for en person til at forskønne sit udseende i ansigtet, hvorved den pågældende typisk oplever væsentligt større selvværd og selvsikkerhed. SUM bør derfor foretage en afvejning af, på den ene side hensynet til de meget få tilfælde, hvor en kosmetisk tatovering mislykkes, og på den anden side de mange tilfælde, hvor den kosmetiske tatovering har den ønskede effekt. DKF er af den opfattelse, at afvejningen bør falde ud til fordel for de mange forbrugere, der hjælpes med en kosmetisk tatovering, hvorfor forbuddet imod kosmetisk tatovering i hovedet, på hals og hænder ikke bør medtages i den kommende lov. Der bør i det mindste fremgå en undtagelse for kosmetisk tatovering, hvis uddannelsen er optimal hos behandleren.

4. Forbrugernes selvbestemmelsesret, som der i høj grad værnes om i sundhedsloven, taler også for, at den myndige forbruger selv skal kunne bestemme, om en kosmetisk tatovering skal foretages. Især hvis den kombineres med skriftlig information til forbrugeren inden tatoveringen udføres, som det fremgår af lovforslagets § 8, stk. 1.
5. De kosmetiske tatoveringer kan ikke forårsage større eller uopsættelige skader, da nåledybden er meget lille, og hensigten oftest er *"at tatoveringen skal være længerevarende, således at den er synlig i 1-års tid eller noget længere"*, jf. bemærkningerne til lovforslaget, afsnit 2.6.1, pag. 14 ø. Når den kosmetiske tatovering forsvinder af sig selv efter ca. 1 års tid, er risikoen for en større skade jo særdeles begrænset – ja, nærmest ikke til stede.
6. At der kun er to domme, hvor tatovører er idømt bøder for overtrædelse af tatoveringsforbuddet, er også en bekræftelse af, at der i realiteten ikke er et problem med kosmetisk tatovering. For det første vedrører begge domme tatoveringer på personer under 18 år, og for det andet er der tilsyneladende kun disse to sager, uagtet at tatoveringsforbuddet har bestået siden 1966.
7. Forbuddet – herunder kosmetisk tatovering har i realiteten aldrig været håndhævet siden 1966, og det vil derfor være et meget væsentligt indgreb i DKF's medlemmers tilbud

LINDE & ALTSCHULER

Advokatanpartsselskab

til forbrugerne, og dermed medføre et stort omsætningsfald for medlemmer, der i mere end 50 år har udført de pågældende behandlinger.

8. DKF støtter fuldt ud, at der udfærdiges en uddannelse/efteruddannelse, som de kosmetiske tatovører skal gennemgå, for at kunne foretage kosmetiske tatoveringer. En sådan uddannelse/efteruddannelse bør udfærdiges i et tæt samarbejde med DKF, og der foregår allerede et vist samarbejde herom, hvor leverandørgruppen medvirker.

Det er væsentligt, at der er en overgangsordning af en passende længde, så DKF's medlemmer kan nå at indrette sig og gennemgå denne uddannelse/efteruddannelse, så de fortsat kan udføre kosmetisk tatovering. En overgangsordning kan være 2-3 år efter lovens eventuelle ikrafttræden.

Hvad en sådan uddannelse/efteruddannelse skal indeholde, dens længde og øvrige tilrettelæggelse bør drøftes i et tæt samarbejde mellem SUM, DKF og repræsentanter for blæk- og farveproducenterne.

En gennemgang af en sådan uddannelse/efteruddannelse bør give den pågældende kosmetolog ret til at betegne sig som "Registreret kosmetisk tatovør – mikropigmentist", selvsagt forudsat at den pågældende klinik er registreret i henhold til den ny registreringsordning.

Ad §§ 11-14 – Sikkerhedsstyrelsens tilsyn med tatoveringssteder

Ingen bemærkninger.

Ad § 15 – Klageadgang

Det fremgår af lovforslaget, at afgørelser truffet efter loven eller regler fastsat i medfør af loven ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. SUM opfordres til at overveje, om denne ordning er hensigtsmæssig. Det er meget indgribende foranstaltninger Sikkerhedsstyrelsen kan foretage – herunder udstede påbud og afregistrering, jf. § 14. Der bør derfor være en rekursadgang f.eks. til Erhvervsministeriet. Erhvervsministeriet kan efterprøve de pågældende afgørelser,

LINDE & ALTSCHULER

Advokatanpartsselskab

der ikke kræver særlig faglig indsigt som f.eks. afgørelser truffet af Styrelsen for Patientsikkerhed, hvor afgørelserne kræver medicinsk kyndighed. Hvis der ikke er en rekursmulighed, er tatoveringsstedets eneste mulighed for at få omgjort afgørelsen at udtage stævning ved domstolene, hvilket kan være særdeles langvarigt og fuldstændigt ruinere det pågældende tatoveringssted.

Der bør også tages stilling til om en eventuel rekurs skal have opsættende virkning, hvilket DKF finder at rekurs bør have.

I nærværende kap. 5, bør der endvidere etableres et klageorgan for forbrugerne. Der har ikke tidligere været et sådan organ, men med den nye lov bør et sådant klageorgan etableres. Man kan forestille sig et klageorgan der er paritetisk sammensat af DKF og forbrugerne, eventuelt med særligt sagkyndige læger tilknyttet som konsulenter.

Ad § 17 – Straf

Opmærksomheden henledes på § 17, stk. 2, hvor "straffelovens 5" rettelig skal være "straffelovens kap. 5".

Ad § 18-20 – Ikrafttræden m.v.

Det bør overvejes, om overgangsordningen i § 19, hvorefter registrering senest skal ske den 1. januar 2020, er en tilstrækkelig lang frist – især hvis der skal etableres og gennemgås en uddannelse/efteruddannelse forinden.

-- o O o --

Det forbeholdes at fremkomme med yderligere bemærkninger.

Såfremt SUM måtte ønske en uddybning af nogle af de beskrevne forhold, er DKF naturligvis villig hertil.

LINDE & ALTSCHULER

Advokatanpartsselskab

BILAG:

Bilag 1: DKF's etiske regler.

Med venlig hilsen

på vegne

Dansk Kosmetolog Forening

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Finn Altschuler', written in a cursive style.

Finn Altschuler

DKF's etiske regler, der var vedtaget ved generalforsamlingen den 19. marts 2017

Definitioner

Med medlem menes i det følgende alle medlemmer af DKF uanset deres medlemskategori.
Med personmedlem menes en fysisk person, ansat såvel som erhvervsdrivende, der er personligt medlem af DKF.

Med servicemedlem menes en juridisk person med ansatte, der er servicemedlemmer af DKF.

Med skolemedlem menes en juridisk person med ansatte, der er skolemedlemmer af DKF.

Med salon/spamedlem menes en juridisk person, der er salon/spamedlem af DKF.

Med kunde menes de personer, der besøger en kosmetolog.

Med salon menes en kosmetologsalon med ansatte, som køber og anvender et servicemedlems udstyr eller produkter.

Med udstyr menes maskinelt udstyr såsom laser, IPL og lignende.

Med produkter menes øvrige artikler såsom hjælpematerialer, hudplejeprodukter, kosttilskud og øvrige hudplejevarer.

Med avancerede produkter og udstyr menes sådanne som kan medføre skade på kunden, hvis ikke kosmetologen har de nødvendige kundskaber til håndteringen.

1. kapitel Generelt

1 § DKF's etiske regler skal altid overholdes af alle medlemmer. Et medlem skal på anmodning vise, at reglerne overholdes.

2 § Et medlem skal støtte DKF's formål og mål.

3 § Et medlem skal, i det omfang det er nødvendigt, holde sig ajour med ændringer i love, offentlige anbefalinger og nyheder inden for branchen.

2. kapitel Formål

1. § Formålet med DKF's etiske regler er:

1. At opretholde en høj standard i skønhedsbranchen.

2. At beskytte kunderne mod uhensigtsmæssig udøvelse af faget.

3. At bidrage til en hensigtsmæssig opførsel blandt medlemmer, kunder og offentligheden.

3. kapitel Overtrædelse

1 § Anmeldelse af et medlems overtrædelse af de etiske regler sker til bestyrelsen. Bestyrelsen kan også uopfordret tage spørgsmålet op om et medlems overtrædelse af de etiske regler. Bestyrelsen skal i alle spørgsmål om overtrædelse af de etiske regler rådføre sig med DKF's etiske råd.

2 § Overtrædelse af de etiske regler kan føre til en påtale, advarsel eller eksklusion, hvilket afgøres af bestyrelsen. Et medlem kan efter behov gives mulighed for at udtale sig om sagen, inden en afgørelse træffes. Afgørelsen om en foranstaltning skal gives skriftligt og med en begrundelse.

3 § Inden en eksklusion finder sted, skal pågældende medlem og DKF's etiske råd altid gives mulighed for at udtale sig om sagen.

4 § Et medlem kan anke en afgørelse om eksklusion, og denne skal behandles på næste/efterfølgende/kommende generalforsamling i henhold til DKF's vedtægter.

4. kapitel Fælles bestemmelser

Lougiuning mv.

1 § Et medlem skal overholde danske og internationale love og regler samt myndigheders afgørelser og henstillinger, for eksempel afgørelser fra Forbrugerklagenævnet.

2 § Et medlem bør tage særligt hensyn til de retsregler, der gælder for hygiejnisk virksomhed og markedsføring.

God skik

3 § Et medlem skal yde service og support til vedkommendes kunder og salon.

4 § Et medlem skal undgå at vildlede ved at anvende udtryk, der kan associeres til sundheds- og medicinske tjenesteydelser såsom medicinsk hudpleje.

5 § Et medlem skal bevare god tone i kontakten med andre virksomheder, kunder, saloner, DKF og i øvrigt følge god skik over for kunder, saloner og andre.

6 § Et medlem skal altid handle professionelt på en måde, der gavner organisationen.

7 § Et medlem skal aldrig overdrive effekten af udstyr eller produkter.

8 § Et medlem skal i kontakten med offentligheden søge at oplyse om DKF's virksomhed. Sådanne oplysninger bør være korrekte.

9 § Et medlem skal ved brug af DKF's logo være opmærksomt på, at der er tale om et registreret varemærke, som hverken må forvrænges eller anvendes på en i øvrigt vildledende måde. Korrekt logotype kan rekvireres via DKF's kontor.

5. kapitel Bestemmelser for personmedlemmer

1 § Dette kapitel gælder udelukkende personmedlemmer.

2 § Et personmedlem har ikke lov til at stille medicinske diagnoser, udføre behandlinger eller tilbyde tjenester, der ligger uden for vedkommendes kompetenceområde.

3 § Et personmedlem skal undersøge, om en kunde er under medicinsk behandling, har en kontraindikation eller indikationer, der er svære at bedømme, inden en behandling påbegyndes. I tvivlstilfælde skal medlemmet begære, at kunden konsulterer en læge for at sikre, at den påtænkte behandling ikke er skadelig.

4 § Et personmedlem må hverken give indsprøjtninger eller ordinere medicin, salver eller lotion, der er receptpligtige, undtagen hvis det pågældende personmedlem også er autoriseret sundhedspersonale.

5 § Et personmedlem skal dokumentere de udførte behandlinger og håndtere disse dokumenter i henhold til Persondataloven (LOV nr 429 af 31/05/2000). Et personmedlem skal respektere tavshedspligten over for kunden.

6 § Et personmedlem, der driver en salonvirksomhed, bør følge tilfredsstillende rutiner samt oprette et egenkontrolprogram med det formål at opretholde høje hygiejnestandarder, herunder fortløbende kontrol og planlægning af arbejdet for at opnå dette formål.

7 § Et personmedlem skal opbevare sit certifikat udstedt af foreningen i henhold med de gældende regler.

8 § Et personmedlem skal løbende deltage i efteruddannelse inden for branchen.

9 § Et personmedlem skal bruge titlen autoriseret kosmetolog. Et personmedlem må ikke bruge uhensigtsmæssige eller vildledende titler som "registreret" kosmetolog.

10 § Et personmedlem skal sørge for, at DKF's personlige medlemsbevis er synligt for kunderne.

11 § Et personmedlem, der er arbejdsgiver for kosmetologer, skal kun ansætte kosmetologer med

en dokumenteret kosmetologuddannelse, som overordnet svarer til DKF's krav til en kosmetologuddannelse. Et personmedlem skal kontrollere den ansattes uddannelse. Det samme gælder et personmedlem, der lejer en del af lokalerne ud til en anden kosmetolog.

12 § Et personmedlem, der driver en salonvirksomhed, skal tegne en skadesforsikring for sig selv og sine ansatte.

13 § Når en ansvarsfralæggelse anvendes i forbindelse med en behandlingsskade på en kunde, kan den ikke være altomfattende.

6. kapitel Bestemmelse for servicemedlemmer

1 § Dette kapitel gælder kun servicemedlemmer.

Lovgivning mv.

2 § Et servicemedlem må kun tilbyde udstyr og produkter, der opfylder gældende krav til sikkerhed, indeholder relevante mærkninger og lignende godkendelser.

3 § Et servicemedlem må kun tilbyde/sælge udstyr og produkter til de, der har den behørig uddannelse/undervisning, der er behov for, for at kunne bruge dette udstyr og produkter.

4 § For at kunne opnå et servicemedlemskab skal et servicemedlem have drevet en forretning på området i mindst to år.

Uddannelse

5 § Et servicemedlem skal, i forbindelse med salg, udlejning, leasing eller tilsvarende forhold, give en grundig og fyldestgørende uddannelse på pågældende udstyr og/eller produkter, hvor det er nødvendigt. En sådan uddannelse skal bestå i en teoretisk gennemgang og praktisk træning. Et servicemedlem skal følge op på uddannelsen og sikre, at salonen har erhvervet den tilstrækkelige viden.

6 § Til undervisningen skal et servicemedlem anvende undervisere, der har modtaget undervisning på det pågældende udstyr eller produkter. Undervisere inden for udstyr skal have mindst 2 års praktisk erfaring med pågældende udstyr. Et servicemedlems uddannelsesansvarlige skal have mindst 2 års erfaring med det aktuelle udstyr eller produkter. Dispensation kan gives af bestyrelsen, for eksempel når ny teknologi gør det umuligt at opfylde uddannelseskravene.

7 § Avancerede produkter eller udstyr, der kan medføre skade på kunden, hvis de nødvendige færdigheder i håndteringen mangler, bør udelukkende sælges til saloner/personer med dokumenteret kosmetologuddannelse, der overordnet svarer til DKF's krav til en kosmetologuddannelse. I øvrigt bør et servicemedlem ikke sælge udstyr eller produkter, der er tiltænkt kosmetologer, til andre end købere, der har den uddannelse, der blev nævnt i det foregående. Når omtalte produkter/udstyr sælges til en kosmetologuddannelse, bør denne være på et videregående niveau, der overordnet svarer til DKF's krav til en kosmetologuddannelse. Et servicemedlem skal kontrollere, om det, der står i denne bestemmelse, er opfyldt.

Øvrigt

8 § I det omfang et servicemedlem udfører behandlinger i forbindelse med produkt demonstrationer eller lignende gælder 5. kapitel 2-4 §§.

7. kapitel Bestemmelser for skolemedlemmer

1 § Dette kapitel gælder udelukkende skolemedlemmer.

2 § Et skolemedlem skal gennemføre sin uddannelse af kosmetologer i henhold til DKF's uddannelsesbilag.

3 § Et skolemedlem skal respektere, at erhvervsudøvelsen kun skal undervises i komplette kosmetologuddannelser eller efteruddannelser for kosmetologer.

4 § Et skolemedlem bør informere sine elever om DKF's etiske regler og sikre, at den fornødne kompetence opnås.

5 § Et skolemedlem skal i undervisningssituationen opføre sig på en måde, der gavner DKF og oplyse om DKF's virksomhed og fordelene ved et medlemskab.

6 § Et skolemedlem skal sikre, at 5. kapitel, 2-6 § altid følges, når behandlinger udføres i undervisningen.

7 § Et skolemedlem bør have tilfredsstillende rutiner og oprette et egenkontrolprogram med det formål at opretholde høje hygiejnestandarder, herunder fortløbende kontrollere og planlægge arbejdet, således at dette formål nås.

8. kapitel Bestemmelser for salon/spamedlemmer

1 § Dette kapitel gælder udelukkende salon/spamedlemmer.

2 § Et salon/spamedlem skal i henhold til DKF's vedtægter kun ansætte kosmetologer, der er personmedlemmer af DKF. Et salon/spamedlem skal årligt indsende en liste over ansatte kosmetologer ved kalenderårets begyndelse.

3 § Et salon/spamedlem bør have tilfredsstillende rutiner og oprette et egenkontrolprogram med det formål at opretholde høje hygiejnestandarder, herunder løbende kontrollere og planlægge arbejdet, således at dette formål nås.

4 § Et salon/spamedlem skal tegne en skadesforsikring mod behandlingsskader for de aktive medarbejdere på salonen.

5 § Når en ansvarsfralæggelse anvendes i forbindelse med en behandlingsskade på en kunde, kan den ikke være altomfattende.

Sundheds- og Ældreministeriet

Dato: 30. oktober 2017

Høringssvar over udkast til lovforslag om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven)

Brevid: 3407307

Region Sjælland finder, at det er positivt, at der nu kommer tilsyn og strammere regler på området, da det er sundhedsvæsenet, der mærker konsekvenserne ved fejlslagne tatoveringer.

Primær Sundhed
Alléen 15
4180 Sorø

Lovforslaget virker gennemarbejdet. Region Sjælland vil dog gerne komme med enkelte punkter, hvor der kan ske en præcisering.

Tlf.: 70 15 50 00
Dir.tlf. 57 87 56 27

I kapitel 2, § 4, stk. 1 er det anført: "...opdatere de registrerede oplysninger inden for rimelig tid." Det ville her være rart, hvis der blev anført, hvad der forstås ved "rimelig tid".

primaersundhed
@regionsjaelland.dk
boe@regionsjaelland.dk

www.regionsjaelland.dk

I bemærkningerne til lovforslaget anføres det under 2.5.2., at tatoveringsstedet skal opbevare navn og adresse på det seneste afsætningsled for de tatoveringsfarver, der anvendes til tatovering på tatoveringsstedet, og oplysningerne skal kunne sættes i forbindelse med hver enkelt udført tatovering, således at den enkelte forbruger skal kunne få udleveret information om egen tatovering i fem år efter, at tatoveringen er udført. Dette skal bl.a. kunne bidrage til forbrugerens mulighed for korrekt diagnosticering og medicinsk behandling, hvis der skulle opstå komplikationer. Den beskrevne model sikrer ikke, at forbrugerne kan få informationen, hvis tatoveringsstedet lukker, og der bør beskrives og effektueres en model, hvor forbrugernes sikres at kunne få oplysninger om disse informationer, hvis tatoveringsstedet lukker. En sådan model skal også gerne tage højde for, at der kan gå mere end fem år, før gener fra en tatovering kan opstå.

Venlig hilsen

Britta Ortiz Echeverria
Lægeig chefkonsulent

Høringsbrev vedrørende nedlæggelse af Permanent Makeup.

Baggrund for svar:

Mit navn er Diana Hvas, og det er mig, der var med i programmet Kontant her for nylig. Kontant benyttede mig som ekspert, og her understregede jeg, at krav, og regler i forhold til Permanent Makeup, var noget alle store distributører, inklusiv undertegnede, efterspurgte i branchen.

Jeg ved, at forslaget om et totalt forbud er en direkte reaktion på dette program, og da jeg selv repræsenterer det største firma i verden, er distributør herfra, samt udbyder uddannelse indenfor Permanent Makeup her i gennem, syntes jeg, at det er yderst relevant, at jeg tillader mig, at svare på dette høringsbrev.

Min baggrund:

Jeg har gennem de sidste 3 år undervist i Permanent Makeup i følgende lande:

Danmark
Australien
Kina
Brasillien
Thailand
USA
Serbien
Holland
Sverige

Min indsigt i Permanent Makeup er derfor ret omfattende, og jeg er ligeledes bekendt med de regler, de forskellige lande måtte have i forhold til dette fag.

De eneste lande hvor Permanent Makeup er forbudt ved lov, er de få fundamentalistiske lande, hvor lovgivningen er baseret på Koranen, og selv i disse lande, er Permanent Makeup stadig tilgængeligt, på trods af, at dette faktisk kan straffes med fængsel.

Konsekvenser ved et eventuelt gennemført forbud:

- Det vil åbne for et sort marked, hvor PMU vil blive udført af behandlere uden uddannelse, og disse behandlinger vil blive udført i dennes hjem, hvor PMU absolut ikke bør udføres.

Dette vil medføre den konsekvens, at klienten ikke kun udsættes for dårligt udført arbejde (artistisk set), men yderligere vil denne, i højere grad, være disponeret for infektioner, som følge af de lokaliteter hvor behandlingen kommer til, at blive udført.

Det er ved disse forhold underforstået, at potentielle klienter, vil være eksponeret for yderligere sundhedsrisici, da useriøse behandlere ikke informerer deres klienter tilstrækkeligt, forud for en behandling, og derfor overser diverse kontraindikationer, som kan have særdeles uheldige følger for klienten.

- PMU er en behandling, der er blevet udført i Danmark gennem de sidste 20 år, og PMU er den dag i dag, blevet en behandling, der udbydes på rigtig mange klinikker, da det er blevet en helt normal, efterspurgt behandling.
Behandlingen er ikke længere begrænset til den yngre del af befolkningen, men efterspørges af alle – lige fra den 18-årige unge kvinde til den 80-årige. Mange vælger også PMU af medicinske årsager, herunder folk med alopecia, samt cancer ramte.
Da denne behandling er noget, der skal vedligeholdes ved årlige genopfriskninger, vil alle disse, være nødsaget/tvunget til, at finde på alternativer, da de ellers vil stå tilbage med grå eller røde bryn.

Et nyligt eksempel på dette er behandlingen Fibroblast. Denne nåede kun, at være udbudt i en meget kort periode, og laves i dag uofficielt, og folk tager til udlandet for, at uddanne sig i disse behandlinger, selvom de er klar over forbuddet i Danmark. Dette gør på grund af efterspørgslen. Sammenligner man med PMU, som har været på markedet herhjemme i over 20 år, og hvor behandlingen er markant mere efterspurgt, vil det samme naturligvis ske i langt højere grad.

- Der er mange virksomheder, herunder distributører, samt klinikker, som i dag udelukkende lever af PMU. Disse vil blive tvunget til, at lukke deres forretning.

Det er derfor ikke kun formålsløst, men ligeledes også urealistisk, at forbyde Permanent Makeup.

Social accept:

At få lavet PMU er i dag ligeså normalt som, at gå til frisøren. Det er socialt accepteret, og klienten bliver i takt med den voksende tendens, både i Danmark, og resten af verden, meget bedre til, at navigere i markedet, og undersøge deres potentielle behandler, samt klinik, før de beslutter sig for, hvem der skal udføre behandlingen i netop deres ansigt.

De store distributører på det danske marked, gør også hvad de kan for, at "uddanne" og opdrage på kunderne/slutforbrugeren. Dette gør vi via vores egen markedsføring, og direkte information til slutforbrugeren, samt via de kurser vi afholder for klinikkerne.

Ydermere kan det oplyses, at der til for eksempel alopecia patienter, gives tilskud fra det offentlige til kosmetisk tatovering. Det samme gør sig gældende for kræftpatienter, da det for denne gruppe af mennesker, er meget psykisk hæmmende, at de har mistet deres blandt andet øjenbryn.

NB.: Vi har vedhæftet billeder af sådanne behandlinger, således at de kan danne dem et indtryk af, hvad denne behandling betyder for dem.

Uddannelse:

Teknisk set kan man sammenligne vores fag med tatovering, da vi placerer pigmentet samme sted. Det siger derfor sig selv, at man skal have en omfattende teoretisk viden indenfor området, inden man går i gang med denne type af behandling.

De fleste seriøse udbydere af undervisning i PMU, har naturligvis disse emner, som en del af deres teoretiske materiale:

Hudens anatomi

Kontraindikationer/Sygdomme
Hygiejne
Farveteori

Forslag til lovgivning:

Da der er mange forskellige metoder, og tilgange til undervisning, vil det være en umuligt, og ikke mindst en urimelig opgave, at kræve, at alle skal undervise på samme måde - det er endvidere urealistisk.

Man kan ikke diktere, eller lovgive omkring, hvorledes man lærer sine elever den artistiske/praktiske del.

For det første er der forskellige nåle/redskaber, der rent teknisk benyttes til behandlingen, og disse varierer fra firma til firma.

For det andet, er det forskelligt, hvordan den enkelte tekniker når målet. Man kan altså godt ved én type af behandlingen, have forskellige teknikker til, at nå målet. Det er i øvrigt det, der differentierer de forskellige firmaer, og det vil være en katastrofe, hvis man lovgiver omkring, ”hvordan maleren, skal male lærredet”.

Antallet af kursusdeltager mener vi heller ikke, at man generelt set kan diktere. Dette bør afhænge af kursusopbygningen. På den teoretiske del, er det absolut ikke nødvendigt. Her kan man jo i almene folkeskoler undervise op til 30 elever ad gangen, og dette er ingen i denne branche i nærheden af at undervise ad gangen. På den praktiske del, bør man se på den enkelte virksomhed, da det bør afhænge af antal trænere, og måden den enkelte udbyder organiserer kurset.

Jeg er dog tilhænger af, at alle uddannelser, uagtet hvilket firma de måtte repræsentere, skal have det samme teoretiske pensum.

Hudens anatomi
Kontraindikationer/Sygdomme
Hygiejne

Når eleven har erhvervet sit certifikat fra sit kursus udbyder, kan denne indstilles til prøve, som er udbudt af staten eller en tilsynsførende myndighed, denne prøve bør bestå af 2 dele;

Teoretisk prøve
Praktisk Prøve

Det foreslås, at der skal være 3 uvildige censorer (ikke tilknyttet noget firma), til den praktiske prøve, hvor eleven skal bevise, at denne kender sit udstyr, samt at denne kan lave et æstetisk acceptabelt resultat på en model.

Før dette er opnået, kan denne ikke få sin licens til, at arbejde med Permanent Makeup.

Denne model fungerer faktisk rigtig godt i andre lande, herunder Østrig.

Forslag til Lokalteter, hygiejne og kundeinformation:

- Alle gulve skal kunne aftørres, og være skridsikre (vinyl, linoleum).
Der må hverken være tæpper, klinker, eller trægulve i den pågældende klinik.

- Der skal bruges engangshåndklæder, og engangslagner, og disse bortskaffes naturligvis efter hver klient.
- Der må ikke være neglesalon, eller frisør i samme lokaler, som der udføres Permanent Makeup.
- Personalet har ikke udendørs sko på i behandlerrummet - der udleveres blå overtræksposer til Klienten, hvis denne ønsker at beholde skoene på.
- Behandlerrummet må ikke ligge lige op af et toilet, hvor det kun er en dør, som skiller disse to rum fra hinanden.
- Der skal være autoklave i salonen, hvis denne ikke anvender engangsværktøj.
- Ingen dyr i klinikken.
- Kunder skal forud for deres aftale informeres; om kontraindikationer, om selve behandlingen, og om hvordan de skal pleje deres kosmetiske tatovering - dette er en vigtig del af processen, da kunden skal forstå, hvilken behandling de har bestilt, og de skal vide, at det ikke er en risikofri behandling.
- Kunden skal udfylde et skema med helbredsoplysninger inden behandling gennemføres.
- Kunden skal have en udførlig plejevejledning med hjem, efter endt behandling.
- Alt ovenstående gør vi i vores klinik, og vi har aldrig tilfælde af infektioner. Vi har ligeledes meget sjældent kunder, der er i tvivl om, hvorledes de skal forholde sig før, samt efter deres behandling, grundet vores meget omfattende informationer, både mundtligt og skriftligt forud for deres behandling. Så vores kunder ankommer velforberede.

Ved indførelse af ovenstående krav, vil man sortere størstedelen af de useriøse udbydere fra på markedet, og hvis man yderligere sanktionerer med advarsler og bøder el. lignende

Nuværende problemstilling i Branchen:

Nogle uddannelsesvirksomheder kører 2-dages kurser, og giver deres elev certifikater efter endt deltagelse (De 2 dage).

I vort firma, giver vi først vore elever certifikatet, efter de har bestået en række opgaver, udført på øveskind, og til sidst på modeller og når de leverer tilfredsstillende resultater.

Problemet er, at hvis eleven opgiver (eller er doven), så er der intet der forhindrer dem i, at arbejde på mennesker, uagtet at deres arbejde ikke er tilfredsstillende, ellers tager de til en udbyder, hvor de får deres certifikat med det samme, og sidder og udfører uacceptabelt arbejde.

Dette er desværre min største udfordring som underviser - at selvom jeg siger til mine elever, at de ikke er parate til, at arbejde på mennesker, så er der intet der forhindrer dem i det.

Hvorfor Permanent Makeup ikke kan sammenlignes med rigtig tatovering:

- Vores pigmenter er fortyndet mange gange i forhold til rigtige tatoveringspigmenter, og sammenholdt med det faktum, at vi eksponerer vort ansigt for sol, hudpleje, vind og vejr, vil vore pigmenter fade betydeligt sammenlignet med for eksempel en arm, der er beskyttet af tøj året rundt, og som ikke udsættes for de samme hudplejeprodukter, som vi benytter i ansigtet. Det er derfor et must, at man som kunde får genopfrisket sin kosmetiske tatovering en gang årligt.

Vores råd er, kig på vores nabolande Tyskland, Sverige og Norge.

(I er dog også meget velkomne til, at komme ind på besøg, og høre meget mere om vores branche! ☺)

Nyborg den 28. oktober 2017

Til Sundheds- og Ældreministeriet

Høring over udkast til lovforslag om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder

Tatoveringsloven

Som repræsentant for Biotek Permanent Makeup i Danmark takker jeg for muligheden for at kommentere på det nye lovforslag. Jeg er Certificeret Master i Medicinsk & Kosmetisk Pigmentering og ansvarlig for uddannelse af nye Biotek PMU-artisten i Danmark. Vores italienske moderfirma Biotek har 30 års solid erfaring med udvikling og produktion af udstyr og pigmenter til PMU (Permanent Make Up) samt står bag etablering og videreudvikling af sit eget verdensanerkendte uddannelsesprogram.

Jeg skal indledningsvis udtrykke stor sympati for lovens intention om at skabe ordnede rammer for tatoveringsvirksomheder i Danmark. Jeg er fuldstændig enig i, at tatoveringsbranchen og herunder også vores niche med mikropigmentering har brug for en øget kontrol. Denne kontrol bør omfatte alle personer der uddanner kommende artister og/eller videreuddanner nuværende artister, samt selvfølgelig også omfatte udøvende PMU-artisten.

Men at indføre et totalforbud mod medicinsk og kosmetisk pigmentering, bl.a. med henvisning til, at behandlingerne udføres i ansigtet, mener jeg, vil være en helt forkert vej at gå.

Derimod bør målet være at etablere et godkendt uddannelsesforløb, hvor alle undervisere har gennemført en godkendt træneruddannelse. Hos BIOTEK Danmark foreslår vi desuden en certificeringsløsning for alle, som arbejder med PMU. Certificeringen bør fornyes årligt.

Lovgivningsmæssigt er man nødt til at indse, at PMU på verdensplan er en stærkt voksende industri. Derfor vil det være urealistisk, hvis man i Danmark - som det eneste land i Vesten - forbyder befolkningen at få lavet kosmetisk pigmentering.

I dag er det muligt i løbet af ganske kort tid at finde og bestille billige pigmenter og udstyr fra Kina på eBay.

Et forbud vil blot åbne for et "sort marked", hvor behandlinger vil blive udført i det skjulte - bl.a. af privatpersoner, som vil forsøge at udføre behandlinger på sig selv eller på veninder med privatimporteret udstyr. En tendens, der allerede er udbredt i USA og også set i Danmark.

Disse behandlinger vil foregå i skjulte baglokaler eller hjemme i folks private stuer m.v. under totalt ukontrollerede og uhygiejniske forhold. Det kan næppe være intentionen med det nye lovforslag.

Hvis Danmark forbyder PMU, vil der desuden uvægerligt opstå et marked for "PMU-rejser" til andre lande - eksempelvis Polen, Tyrkiet, Bulgarien og Thailand - med en deraf følgende stor risiko for, at danske klienter hjembringer Hepatitis B.

Ved behandlinger i udlandet vil tendensen i øvrigt være, at pigmentet vil blive deponeret for "voldsomt", idet kunderne ikke med samme lethed vil kunne komme tilbage til behandleren og få den ellers obligatoriske opfyldning 4-6 uger efter første behandling.

Som fagkyndig er jeg overbevist om, at det vil resultere i skrækkelige eksempler på pigment, der lægges for dybt, samt alvorlige hudreaktioner - herunder allergiske reaktioner - forårsaget af brug af tvivlsomme pigmenter, genbrug af nåle m.v.

At tro, at man vil kunne holde kunder væk fra PMU gennem et forbud, anser jeg for urealistisk. Bl.a. fordi personer, der allerede HAR fået lavet PMU, skal have deres behandlinger genopfrisket ca. en gang årligt.

Jeg mener også, at det er vigtigt at tage hensyn til, at PMU hjælper mange med lavt selvværd, ligesom PMU er til stor hjælp for svagtseende, der ikke selv er i stand til at lægge deres makeup.

Endelig mener jeg, at man bør tænke på de økonomiske konsekvenser ved indførelse af et forbud mod PMU. Man kan frygte at se en tilsvarende tendens, som den kendes inden for plastisk kirurgi, hvor danskere tager til udlandet for at blive behandlet, fordi det er billigere.

Hvis der i den forbindelse opstår komplikationer, koster det i sidste ende det danske sundhedssystem en masse penge og ressourcer. Derfor vil det, hvad angår PMU, være langt bedre at bibeholde behandlingerne inden for landets grænser i et kontrolleret regi.

På baggrund af ovenstående argumenter skal jeg derfor indtrængende anmode lovgiverne om at genoverveje de planlagte tiltag mod vores branche. Jeg står naturligvis gerne til rådighed med yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen

Gitte Balsby

Certificeret Master i Medicinsk & Kosmetisk Pigmentering

Ansvarlig for BIOTEK Permanent Makeup i Danmark, Salg & Uddannelse

www.biotekdanmark.dk

E-mail: gitte@biotekdanmark.dk

Direkte telefon: 25 53 54 07

From: Louise Madsen
Sent: Mon, 6 Nov 2017 08:45:41 +0000
To: Charlotte Göthilda Magnéli;DEP Sundheds- og Ældreministeriet
Cc: Natacha Jensen;Pernille Skafte
Subject: Høring over udkast til lovforslag om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven)

Att. Charlotte Magnéli

Danske Regioner har ikke nogle bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Louise Hertz Madsen
Student
Center for Sundhed og Sociale indsatser (SUS)

From: Mette Byrgiel Bach
Sent: Fri, 27 Oct 2017 10:25:56 +0000
To: Charlotte Göthilda Magnéli
Cc: DEP Sundheds- og Ældreministeriet; Lone Düring
Subject: VS: Høring over udkast til forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven)

Kære Charlotte Magnéli

Region Midtjylland har modtaget høring over udkast til forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven).

Det fremgår af høringen, at tatoveringssteder har kunne lade sig registrere i henhold til loven om en frivillig registreringsordning (indført i 2013), men at ingen har valgt at følge denne mulighed.

Da den nuværende, frivillige registreringsordning ikke har virket efter hensigten, foreslås det at ophæve lov om en frivillig, brancheadministreret registreringsordning for tatovører og i stedet indføre en obligatorisk registreringsordning for tatoveringssteder, der udfører tatovering i erhvervsmæssigt øjemed. Flere europæiske lande, herunder Sverige, Nederlandene, Storbritannien har indført en regulering af tatovørerhvervet. Tatoveringsvirksomheden er herefter forpligtet til at leve op til en række fastsatte krav, herunder krav til hygiejne, og de skal kunne fremvise en oversigt over de kemiske produkter, der opbevares i virksomheden.

Region Midtjylland bakker op om lovændringen.

Med venlig hilsen

Mette Byrgiel Bach

Specialkonsulent

Tel. +45 213 65 213

mette.byrgiel.bach@rm.dk

Sundhedsplanlægning • Region Midtjylland

Skottenborg 26 • DK-8800 Viborg

midt

regionmidtjylland

www.rm.dk

Fra: DEP JURPSYK Kontorpostkasse [<mailto:jurpsyk@sum.dk>]

Sendt: 9. oktober 2017 15:30

Til: em@em.dk; jm@jm.dk; mfvm@mfvm.dk; mst@mst.dk; sik@sik.dk; stps@stps.dk;
info@danskepatienter.dk; medlem@patientforeningen.dk; info@patientforeningen-danmark.dk;
pfs@pfsdk.dk; hoeringer@fbr.dk; fu@frisorfaget.dk; info@pdt.dk; Joergen.Vedelskov.Serup@regionh.dk;
hoeringssager@danskerhverv.dk; di@di.dk; info@dkfnet.dk; info@patientsikkerhed.dk;
dansk.standard@ds.dk; formand@danskstatovoerlaug.dk; dput1112@gmail.com; regioner@regioner.dk;
kl@kl.dk; regionh@regionh.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; kontakt@rsyd.dk; Hovedpostkasse
Region Midtjylland; region@rn.dk

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven)

From: Anne Merethe Christensen / Region Nordjylland
Sent: Fri, 3 Nov 2017 09:23:36 +0000
To: Charlotte Göthilda Magnéli
Cc: DEP Sundheds- og Ældreministeriet
Subject: SV: Forlænget høringsfrist: Høring over udkast til forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven)

Til Sundheds- og Ældreministeriet,

Vi har modtaget nedenstående lovforslag og kan oplyse, at Region Nordjylland er positiv overfor forslaget, fordi det må antages at forbedre sikkerheden i branchen, men har i øvrigt ingen kommentarer, idet vi kan konstatere, at tatovering foretaget i henhold til sundhedsloven ikke er omfattet.

Med venlig hilsen

Anne Merethe Christensen
Jurist
97 64 83 92
anmech@rn.dk

JURA OG FORSIKRING
Region Nordjylland

Fra: Charlotte Göthilda Magnéli [mailto:CGM@SUM.DK]
Sendt: 24. oktober 2017 11:39
Til: em@em.dk; jm@jm.dk; mfvn@mfvn.dk; mst@mst.dk; sik@sik.dk; stps@stps.dk; info@danskepatienter.dk; medlem@patientforeningen.dk; info@patientforeningen-danmark.dk; pfs@pfsdk.dk; hoeringer@fbr.dk; fu@frisorfaget.dk; info@pdt.dk; Joergen.Vedelskov.Serup@regionh.dk; hoeringssager@danskerhverv.dk; di@di.dk; info@dkfnet.dk; info@patientsikkerhed.dk; dansk.standard@ds.dk; formand@dansktatovoerlaug.dk; dput1112@gmail.com; regioner@regioner.dk; kl@kl.dk; regionh@regionh.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; kontakt@rsyd.dk; kontakt@regionmidtjylland.dk; Region Nordjylland <region@rn.dk>
Emne: Forlænget høringsfrist: Høring over udkast til forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven)

Jeg fremsender hermed vedhæftet et nyt høringsbrev om forlængelse af høringsfristen i forbindelse med høring over udkast til lovforslag om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven).

Sundheds- og Ældreministeriet har valgt at forlænge fristen for modtagelse af eventuelle bemærkninger til den 6. november 2017, kl. 12.

Bemærkningerne bedes sendt til cgm@sum.dk med kopi til sum@sum.dk.

Med venlig hilsen

Charlotte Göthilda Magnéli

Fuldmægtig, Jura og Psykiatri

Direkte tlf. 72269543

Mail: cgm@sum.dk

Sundheds- og Ældreministeriet • Holbergsgade 6 •
1057 København K • Tlf. 7226 9000 • Fax 7226 9001 • www.sum.dk

Fra: DEP JURPSYK Kontorpostkasse

Sendt: 9. oktober 2017 15:30

Til: 'em@em.dk' <em@em.dk>; 'jm@jm.dk' <jm@jm.dk>; 'mfvm@mfvm.dk' <mfvm@mfvm.dk>;
'mst@mst.dk' <mst@mst.dk>; 'sik@sik.dk' <sik@sik.dk>; 'stps@stps.dk' <stps@stps.dk>;
'info@danskepatienter.dk' <info@danskepatienter.dk>; 'medlem@patientforeningen.dk'
<medlem@patientforeningen.dk>; 'info@patientforeningen-danmark.dk' <info@patientforeningen-danmark.dk>;
'pfs@pfsdk.dk' <pfs@pfsdk.dk>; 'hoeringer@fbr.dk' <hoeringer@fbr.dk>; 'fu@frisorfaget.dk'
<fu@frisorfaget.dk>; 'info@pdt.dk' <info@pdt.dk>; 'Joergen.Vedelskov.Serup@regionh.dk'
<Joergen.Vedelskov.Serup@regionh.dk>; 'hoeringssager@danskerhverv.dk'
<hoeringssager@danskerhverv.dk>; 'di@di.dk' <di@di.dk>; 'info@dkfnet.dk' <info@dkfnet.dk>;
'info@patientsikkerhed.dk' <info@patientsikkerhed.dk>; 'dansk.standard@ds.dk' <dansk.standard@ds.dk>;
'formand@danskstatoverlaug.dk' <formand@danskstatoverlaug.dk>; 'dput1112@gmail.com'
<dput1112@gmail.com>; 'regioner@regioner.dk' <regioner@regioner.dk>; 'kl@kl.dk' <kl@kl.dk>;
'regionh@regionh.dk' <regionh@regionh.dk>; 'regionsjaelland@regionsjaelland.dk'
<regionsjaelland@regionsjaelland.dk>; 'kontakt@rsyd.dk' <kontakt@rsyd.dk>;
'kontakt@regionmidtjylland.dk' <kontakt@regionmidtjylland.dk>; 'region@rn.dk' <region@rn.dk>
Emne: Høring over udkast til forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven)

Jeg fremsender hermed vedhæftet Sundheds- og Ældreministeriets høring over udkast til forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven).

Ministeriet skal anmode om eventuelle bemærkninger senest den 1. november 2017, kl. 12.

Bemærkningerne bedes sendt til cgm@sum.dk med kopi til sum@sum.dk.

Med venlig hilsen

Charlotte Göthilda Magnéli
Fuldmægtig, Jura og Psykiatri

Direkte tlf. 72269543

Mail: cgm@sum.dk

Sundheds- og Ældreministeriet • Holbergsgade 6 •
1057 København K • Tlf. 7226 9000 • Fax 7226 9001 • www.sum.dk

---

From: Conny Orloff
Sent: Fri, 3 Nov 2017 10:35:24 +0000
To: Charlotte Göthilda Magnéli
Cc: DEP Sundheds- og Ældreministeriet
Subject: Høring over udkast til forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven)

Sundheds- og Ældreministeriet

Tak for muligheden for at give bemærkninger til udkast til forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven).

Region Syddanmark har ingen bemærkninger.

Venlig hilsen

Conny Orloff
*Fuldmægtig / AC-sagsbehandler
Råds- og direktionsssekretariatet*

E-mail: co@rsyd.dk
Direkte: 76631135
Mobil:

Region Syddanmark

Regionshuset
Damhaven 12, 7100 Vejle
Hovednummer: 7663 1000
www.rsyd.dk

Sundheds- og Ældreministeriet

Høringsvar fra Tatoveringsklinikken, Bispebjerg Hospital over udkast til lovforslag om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven), sagsnr. 1601466

Generel kommentar

Både tatoveringsloven af 1966 og "lov om en frivillig, brancheadministreret registreringsordning" af 2013 stiller krav til den individuelle tatovør. Det er et paradigmeskift, at lovforslaget i høring i stedet konsekvent stiller krav til tatoveringsstedet herunder dets registrering og rolle som juridisk person. Det er ikke nærmere defineret, hvori et tatoveringssted består hvad angår ejerforhold og ansvar herunder ansvaret for, hvad den enkelte tatovør gør. Eksempelvis er det uklart, hvem der straffes for at tatovere en mindreårig eller en person i hovedet; er det tatoveringsstedets ejer/juridiske person eller er det tatovøren, som har lavet tatoveringen? Da der ikke indgår individuelt ansvar for tatovøren i lovforslaget, må det vel være ejeren?

Forslaget til ny lov stiller ingen krav til uddannelsen af tatovører, og enhver person kan uanset baggrund og nationalitet og uden sikret kvalifikation i tatovering arbejde i et registreret tatoveringssted eller oprette sit eget registrerede sted og der begynde at tatovere kunder. Men det må erkendes, at det er meget vanskeligt at etablere uddannelse af tatovører, da erhvervet har lang tradition, mange individualister, hævdevundet frihed og folkelighed og folkelig accept.

Manglen på kvalifikationskrav til den individuelle tatovør i lovforslaget er en blandt flere logiske grunde til fortsat at forbyde, at almindelige tatovører udfører tatovering i hovedet. Det problematiske ved, at kosmetisk tatovering derved samtidig kategorisk forbydes, vil blive berørt nedenfor under det relevante kapitel, og et forslag til løsning vil blive givet.

Forbud mod tatovering i hoved, på hals og på hænder og af mindreårige indført i 1966 af gode og stadig aktuelle grunde har i alle årene stort set ikke været håndhævet af politi og domstole til skade for lovens troværdighed. For ca. 6 år siden blev en tatovør ved Københavns Byret idømt en bøde på 1500 kr for at have tatoveret bogstaverne INK i meget stort format skråt hen over en mands ansigt. Det er måske den eneste sag om tatovering i hovedet, der siden 1966 har affødt en dom.

Lovgiverne må ved fornyet vedtagelse i Folketinget af forbuddet mod tatovering i hovedet, på hals og hænder, jf. lovforslaget aktuelt sendt i høring, tage nødvendigheden af håndhævelse af den kommende lov og respekten for loven med i betragtning.

Kommentar til de enkelte kapitler i lovforslaget

Kapitel 1 og 2

Det er et stort fremskridt, at tatoveringsstederne bliver registreret i et offentligt register under en myndighed, Sikkerhedsstyrelsen, og at samme styrelse fører tilsyn med stederne med henblik på de infektionshygiejniske forhold. Tilsyn indbefatter direkte inspektion af stederne i samarbejde med Statens Seruminstitut. Seruminstittet har for nylig haft kravspecifikationer om tatovering og hygiejneforhold i høring. Det formodes at disse krav, der bliver vigtige i inspektionerne, vil blive revideret og afstemt i forhold til den kommende Europæiske retningslinje udformet af EU/CEN institutionen, med national udmøntning gennem Dansk Standard, som er den officielle danske standardiseringsinstitution. Dansk Standard har en arbejdsgruppe, der behandler spørgsmålet om tatovering og infektionshygiejniske regler med repræsentation i EU/CEN. Det foreslås, at der under § 7 Stk. 2 angives ... i samarbejde med Dansk Standard og Statens Seruminstitut.

§ 8 stiller krav om skriftlig information af kunderne inden tatovering, hvilket er et stort fremskridt, der harmoniserer tatovering med informationspligten ved kosmetiske indgreb. Det bidrager til at gøre kundens beslutning om at lade sig tatovere til en kvalificeret beslutning og ikke per impuls. Det vil være hensigtsmæssigt, om de nærmere bestemmelser også kommer til at omfatte sikring af, at kunden ikke har helbredsmæssig kontraindikation eller særlig risiko for at kollapse under tatoveringen. Tatovører har ingen særlig uddannelse i at forudse eller håndtere akutte medicinske problemer under tatovering, der er smertefulde.

§ 9 omhandler sporbarhed i relation til tatoveringsproblemer og de anvendte tatoveringsfarver. Det er for så vidt valgt at basere dette på afsætningsstedet, som samtidig kan være producenten ligesom det er valgt, at oplysningerne skal opbevares af tatoveringsstedet i 5 år. Det bør præciseres, at den primære og direkte oplysning om det anvendte produkt angivet ved produktets navn (f.eks. "Tribal Black") og producenten (f.eks. Starbrite Colour, USA) skal være indeholdt i de arkiverede oplysninger ud over oplysning om afsætningsstedet. Afsætningsstedet har typisk hundredvis af produkter og næppe nogen tilgængelig information eller særlig viden om produkter solgt for indtil 5 år siden. Det er produktnavn og producent, der identificerer produktet. Producenten har det direkte ansvar og den største mulighed for at kende indholdet.

Det bør gøres til en pligt i hvert enkelt tilfælde, at tatovøren udleverer kunden skriftlig information som ovenfor omtalt om det på kunden brugte produkt(er). Det bør ikke være på kundens anmodning, men være en konsekvent pligt og fast del af rutinen. Kundens pligteteksemplar vil udgøre en sikkerhed for at oplysningerne vitterlig udformes. Kundens eksemplar vil også tjene som back up. De tatoverede benytter ofte forskellige tatovører, og de kan i så fald fremvise for en ny tatovør, hvilket produkt der forud blev brugt. Endelig og af særlig betydning: ved medicinsk komplikation herunder akut infektion med blodforgiftning og kronisk infektion med Mycobakterier (der spredes som småepidemier omkring et givet tatoveringssted) vil den medicinske behandler have interesse i at kende det konkrete anvendte produkt som led i udredning og behandling og som led i at forebygge, at nye tatoveringskunder udsættes for uheldige produkter ved at det identificerede skadevoldende produkt bringes ud af brug.

Det er klogt, at loven ikke tager stilling til kontrol, kvalitet og sikkerhed af tatoveringsfarver og afventer en mulig afklaring i EU. Hvor sagen ender står helt åbent. Sikkerhed af tatoveringsfarver har først været behandlet som et konsumentikkerhedsspørgsmål af EU DGSanco (siden DGJus) og behandles nu af det kemiske EU-agentur ECHA i Helsinki med henblik på, om tatoveringsfarver kan bringes ind under systemet for industriel kemikontrol, REACH. REACH er af flere grunde næppe mulig at applicere på tatoveringsfarver: mangel på validerede testmetoder og tvivlsom eller manglende klinisk relevans af de kemiske risikosubstanser, der ud fra registerdata af teoretisk karakter er bragt ind som interessante af Europarådet i dets resolution af 2008. REACH appliceret på tatoveringsfarver vil blive voldsomt belastende for Europæisk produktion af tatoveringsfarver og lukke virksomheder (nogle af dem er allerede i færd med at flytte produktion til USA). REACH vil blive konkurrenceforvridende i forhold den store produktion af farver i USA, farver der allerede i dag i stor stil importeres til Europa. Den overvejelse kan i sig selv blokkere, at EU kommissionen i slutfasen vedtager en REACH direktivregulering af tatoveringsfarver i Europa. FDA i USA har opgivet at regulere produktion af tatoveringsfarver nævneværdigt og i stedet valgt en pragmatisk politik, hvor observerede komplikationer til tatovering indrapporteres løbende til FDA som basis for epidemiologisk overvågning og problemfokuseret intervention i markedet. Udfaldet af overvejelserne i EU kan ende med, at man gør som FDA.

Det er muligt, at andre høringsparter herunder ressortministeriet vil foreslå kontrol af tatoveringsfarver inkluderet i tatoveringsloven. Det er ikke tilrådeligt. Det står fint i lovforslaget, minimalt angivet og åbent.

Kapitel 3

Det er velbegrunderet, at almindelige tatovører d.v.s. dekorative tatovører, som tatoverer billeder og tekststykker m.v. på huden forsat IKKE må tatovere i hovedet, på halsen og på hænder. En meget stor del af befolkningen har, uden at det omtales i medierne, en stor modvilje mod tatoveringer, og problemet, at tatoveringer de nævnte steder kan være social invaliderende er stadig aktuelt og måske mere aktuelt i fremtiden, dersom tatovering går af mode.

Imidlertid forbyder § 10 i lovforslaget implicit og kategorisk de kosmetiske tatoveringer af øjenbryn, øjenlåg og læber m.v., der udføres af en særlig branche i det kosmetologiske område, altså ikke i noget nævneværdigt omfang af de almindelige, dekorative tatovører. *Et forbud mod kosmetisk tatovering er ikke velbegrunderet og heller ikke realistisk set i forhold til de inden for dette område etablerede særlige tatoveringssteder og i forhold til forbrugerpresset, der ses som stigende både nationalt og internationalt. Forudsat den kosmetiske tatovør kan sit job artistisk og teknisk kan kosmetisk tatovering være psyko-socialt fremmede for den enkelte ud fra dennes private forudsætning. Dersom den kosmetiske tatovørs kvalifikation kan sikres og dersom branchen underlægges passende kontrol og tager ansvar vil det være sandsynligt, at amatørismen kan minimeres og hyppigheden af medicinske, psykiske og sociale komplikationer kan bringes ned på et acceptabelt niveau. Sikkerheden ved kosmetisk tatovering vil sandsynligvis forringes, dersom nedlæggelse af de etablerede kosmetiske tatoveringssteder tvinger forbrugerne til at lade sig betjene af et sort marked af amatører, alternativt at blive tatoveret i andre lande. Alle vore nabolande tillader kosmetisk tatovering, og det er enestående i Europa og internationalt, hvis Danmark som anført i lovforslaget indfører et totalforbud, der nedlægger kosmetisk tatovering.*

Det skal understreges, at kosmetisk tatovering teknisk set er fuldt at sidestille med almindelig tatovering: samme typer af udstyr og samme typer af pigmenter anvendes; men ved kosmetisk tatovering anvendes blødere farvetoner i små hudarealer, og huden tones op under brug af så lidt pigment som muligt. Modsætningsvist gøres almindelige tatoveringer så farvemættede som overhovedet muligt under injektion af mest muligt stærkt farvet pigment. Alle typer af tatoveringer bleges med tiden, hurtigere ved brug af lidt pigment. Kosmetiske tatoveringsfarver indeholder mindre procent af pigment end farver til almindelig tatovering. Også dette medvirker til at kosmetiske tatoveringer ofte fader hurtigere ud og kaldes semi-permanente. Der findes ikke egentlig semipermanente pigmenter. Det er en myte, at kosmetisk tatovering sker specielt overfladisk i huden eller i overhuden – tatovøren kan ikke se ind i huden og ikke se hvor præcist nålespidsen rammer.

Ud fra branchernes estimater oplyses der i Danmark at være ca. 10 fuldtidsarbejde steder for kosmetisk tatovering (ev.t med flere ansatte og etableret træning i form af skoler) og ca. 60 deltidsarbejdende steder, hvor kosmetisk tatovering er en del af eller et supplement til almindelig kosmetologvirksomhed. Til sammenligning skønnes der at være omkring 1000 professionelle tatoveringssteder, der laver almindelige dekorative tatoveringer og ofte beskæftiger flere tatovører herunder udenlandske udøvere. Der er både i det kosmetisk og det dekorative tatoveringsområde et større antal amatør-tatovører, som potentielt er særligt problemskabende.

Det foreslås, at lovforslaget i § 10 Stk. 2 tilføjes teksten: "Styrelsen for Patientsikkerhed fastsætter regler for kosmetisk tatovering i hovedet udført på registrerede særlige tatoveringssteder specialiseret i kosmetisk tatovering samt regler for de enkelte tatovører, som under betegnelse registreret kosmetisk tatovør gives tilladelse til at udøve kosmetisk tatovering i hovedet. Som baggrund for registrering under Sikringsstyrelsen som kosmetisk tatovør skal den pågældende have gennemgået et af Styrelsen for Patientsikkerhed godkendt uddannelsesprogram. Styrelsen kan fastsætte regler for en frivillig brancheadministreret registreringsordning for kosmetiske tatovører"

Den overfor foreslåede tekst indebærer, at de specialiserede kosmetiske tatoveringssteder både skal opfylde de almindelige bestemmelser i lovforslaget på linje med de almindelige tatovører og derudover særlige krav til uddannelse, som på betryggende måde giver dem ret til at udføre kosmetisk tatovering af øjenbryn, øjenlåg, læber og særlige kosmetiske tilstande i hovedet, eksemplificeret ved hårstrå ved hårtab.

Ved evt. inddragelse af brancheforeninger i uddannelsen bør det sikres, at uddannelsen ikke monopoliseres og er åben for specialiserede udøvere, der ikke er uddannede kosmetologer men fuldtidsbeskæftige med kosmetisk tatovering og dermed i særlig grad professionaliserede. Sidstnævnte gruppe vil være særlig betydningsfuld at inddrage som praktiske læresteder i uddannelsen til kosmetisk tatovør.

Uddannelse af registrerede kosmetiske tatovører falder antagelig uden for RAB-loven af 2004 om alternative behandlere. RAB-loven kan imidlertid ligesom især lov nr. 427 af 2013 om frivillig, brancheadministreret registreringsordning for tatovører danne skabelon for det ovenfor foreslåede.

Kapitel 4

Ingen kommentar.

Kapitel 5

Ved etablering af registrerede tatovører og frivillig inddragelse af branche forening bør indføres en ordning for kunders evt. klage over en individuel kosmetisk tatovør, hvilket evt. kan henlægges under en branche forening, jf. lov nr. 427 af 2013.

Kapitel 6

Ingen kommentar

Kapitel 7

Straf. Tatovering af mindreårige og tatovering i hovedet, på hals og hænder: det er vel ud fra lovforslaget tatoveringsstedets ejer, som får bøden, mens tatovøren går fri? Selve lovforslagsteksten nævner ikke, at tatovører har individuelt ansvar. Overtrædelse af det nævnte og straf herfor bør være rettet mod tatovøren. En del tatoveringssteder ejes af "pengemænd", der aldrig selv har udført tatovering og som kun sporadisk er til stede i deres forretninger.

Kapitel 8

Det vil næppe være praktisk muligt at gennemføre en registreringsordning og ev.t. en særlig ordning for kosmetiske tatovører til ikrafttrædelse allerede 1. juli 2018.

Den 19.10.2017

Jørgen Serup, professor, dr.med.

Overlæge ved dermatologisk afd. D, Bispebjerg Hospital

Leder af Tatoveringsklinikken

Telefon 21424888

Email joergen.vedelskov.serup@regionh.dk

Sundheds- og Ældreministeriet

Supplerende høringssvar fra Tatoveringsklinikken, Bispebjerg Hospital over udkast til lovforslag om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven), sagsnr. 1601466

Jeg er blevet opmærksom på et problem vedr. straf for overtrædelse af § 10 om tatovering i hovedet m.v., se kapitel 7 i lovudkastet.

Supplerende bemærkning:

I 1966 loven var det klart udtrykt, at det er tatovørens individuelle ansvar, dersom han tatoverer i hoved, på hals og på hænder, og "den der", d.v.s. tatovøren, kan "straffes med bøde eller hæfte, med mindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning", direkte citeret fra denne lov.

I udkastet til ny lov, kapitel 7, er den individuelle tatovør *helt* undtaget for straf ved overtrædelse af § 10, og det er i overensstemmelse med udkastet i sin helhed kun tatoveringsstedet, altså det registrerede (den juridiske person), som kan straffes.

Dette er slet ikke realistisk i forhold til branchens adfærd, sammensætning og kultur. Ejere af tatoveringssteder tatoverer i en del tilfælde ikke selv og er bare forretningsdrivende. Ikke få steder ejes direkte af rockergrupper, og andres kontrolleres af rockere. Man kan ikke forvente, at disse ejergrupper vil respektere § 10 – nogle vil endda presse deres tatovører til at overtræde paragraffen. Bødestørrelsen (der er et eksempel gengivet i pressen med foto og detaljer på bøde 1500 kr. for at tatovere et ansigt, Københavns Byret) vil højst sandsynligt blot afføde et træk på skulderen hos ejeren. Det er til enhver tid tatovøren, som fører nålen, der er direkte ansvarlig for den konkrete handling at tatovere i hovedet.

Om tatovøren tatoverer en person i ansigtet er på ingen måde afhængig af uddannelse eller mangel på samme. Det er heller ikke en handling, som en hygiejneorienteret inspektion af tatoveringsstedet ser eller får kendskab til. Det er derfor nødvendigt, at kapitel 7 ændres derhen, at tatovøren individuelt (faktisk bedst udtrykt som "den der", så enhver amatør er indbefattet) kan straffes for at tatovere i hoved, på hals og hænder. Også tatoveringsstedet bør, som det står i lovudkastet, kunne straffes sideløbende med tatovøren med bøde m.v. samt fratagelse af registreringen af tatoveringsstedet ved skærpende omstændighed så som gentagen overtrædelse.

Muligheden for afregistrering bør i det hele taget indgå i kapitel 7 ved de i kapitlet omtalte øvrige misligholdelser, eller omhandles andet sted i loven, hvis det er juridisk eller indpasningsmæssigt mere korrekt.

Set i lys af, at myndighederne gennem alle 51 år, siden tatoveringsloven af 1966 blev vedtaget, har set igennem fingre med ulovlige tatoveringer i hovedet, på hals m.v. og sat i forhold til, at forbuddet - med god grund - opretholdes i det aktuelle lovudkast, skaber det nye udkast en forventning om, at der sker en opstramning vedrørende disse ret udbredte overtrædelser. At den individuelle tatovør ud fra lovudkastet fremover ikke kan straffes skaber en situation, hvor §10 bliver illusorisk. Den nye lov vil trods teksten i §10 alligevel i praksis give tatovering i hoved og på hals m.v. fri. – og det var jo ikke meningen!

Den 6.11.2017

Jørgen Serup, professor, dr.med.

Overlæge ved dermatologisk afd. D, Bispebjerg Hospital, Leder af Tatoveringsklinikken

Telefon 21424888,

Email joergen.vedelskov.serup@regionh.dk

From: Marie P. Krabbe
Sent: Wed, 1 Nov 2017 12:23:12 +0000
To: Charlotte Göthilda Magnéli
Cc: DEP Sundheds- og Ældreministeriet
Subject: Høringssvar vedr. forslag til lov om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven)

LVS har følgende kommentarer til høringsmaterialet:

LVS finder generelt, at det er meget positivt med en stramning af lovgivningen bl.a. fordi antallet af allergiske reaktioner som følge af tatoveringer er markant stigende og disse udgør dermed et stigende sundhedsmæssigt problem.

Det er et stort fremskridt, at tatoveringsstederne bliver registreret i et offentligt register under en myndighed, Sikkerhedsstyrelsen, og at samme styrelse fører tilsyn med stederne med henblik på de infektionshygiejniske forhold.

§ 8 stiller krav om skriftlig information af kunderne inden tatovering, hvilket er et stort fremskridt, der harmoniserer tatovering med informationspligten ved kosmetiske indgreb. Det bidrager til at gøre kundens beslutning om at lade sig tatovere til en velovervejet beslutning. Det vil være hensigtsmæssigt, om de nærmere bestemmelser også kommer til at omfatte sikring af, at kunden ikke har helbredsmæssig kontraindikation eller særlig risiko for at kollapse under tatoveringen. Tatovører har ingen særlig uddannelse i at forudse eller håndtere akutte medicinske problemer under tatovering, der er smertefuld.

Det er endvidere en forbedring, at man ønsker at tatoveringsstederne skal opbevare oplysninger om, hver der har solgt dem det blæk, de anvender samt at de skal kunne dokumentere hvem, der er blevet tatoveret med hvilken blæk. Det er den faglige vurdering, at dette tiltag vil være en realistisk forbedring af mulighederne for at identificere de blæktyper, der volder store problemer og dermed få dem fjernet. Dette gælder også, selvom deklARATIONERNE af indholdspigmentet ikke altid er korrekte, men identifikationen af en problematisk blæk vil kunne give anledning til at få blækken analyseret og dermed tilvejebringe ny viden på området. Netop muligheden for at skaffe ny viden til gavn for borgere, der måtte få helbredsmæssige problemer som følge af tatoveringer, må vægtes højt.

Venlig hilsen

Marie Pinholt Krabbe
Sekretariatschef

<file:///K:/kew/LVS/LVS%20design/Logo/Logo%20-%20til%20mailadresser/LVS-logo-290111.jpg>

Kristianiagade 12

2100 København Ø

Telefon 35 44 84 06

Mobil 23 71 33 40

E-mail <mailto:mpk@dadl.dk> mpk@dadl.dk

<http://www.selskaberne.dk> www.selskaberne.dk

Følg os på de sociale medier

<https://www.facebook.com/LaegevidenskabeligeSelskaber?ref=hl> https://twitter.com/LVS_Videnskab

Sundheds- og Ældreministeriet
cgm@sum.dk
sum@sum.dk

7. november 2017
Dok. 171678

Høring over udkast til lovforslag om en registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder (tatoveringsloven)

Forbrugerrådet Tænk hilser en lov på tatoveringsområdet meget velkommen, og vi har efterlyst denne i årevis. Området har været delt mellem forskellige styrelser og ministerier, og det er derfor med stor glæde, at vi nu ser Sundheds- og Ældreministeriet tage ansvaret på sig og sender dette omfattende forslag i høring.

Vi har følgende bemærkninger:

Skriftlig information er et stort fremskridt

Forslaget lægger op til, at forbrugerne gives skriftlig information før tatovering. En tatovering kan ikke fortrydes, og derfor er informationen før tatovering meget vigtig, og det er særligt fornuftigt, at informationen gives på skrift. Det kan medvirke til, at tatoveringerne bliver lavet efter grundigere overvejelser. Vi støtter denne del af forslaget fuldt ud.

Tilsyn er fornuftigt og evaluering er nødvendig

Forbrugerrådet Tænk er meget tilfreds med, at den tidligere frivillige ordning nu erstattes med en obligatorisk registrerings- og tilsynsordning for tatoveringssteder. Forbrugerne har en forventning om, at fysiske butikker tjekkes på linje med fx fødevarerbutikker, og vi er derfor tilfredse med, at ordningen også indeholder en tilsynsordning.

Vi håber, at en tilsynsordning kan tilføre forbedringer for forbrugerne – dog er det afgørende, at netop tilsynet bliver evalueret mindst 3 år efter ikrafttrædelse. Tatovering er et helt nyt område for Sikkerhedsstyrelsen, og det er endnu meget usikkert, om tilsynet kommer til at have de tilsigtede effekter. Forbrugerrådet Tænk mener, at man klart bør evaluere området. I forhold til forslaget finder vi det oplagt at evaluere, når man efter 3 år med frekvensbaseret tilsyn vil overgå til et risikobaseret tilsyn.

Alle former for tatovering skal inkluderes, men uddannelse mangler

Forbrugerrådet Tænk har i flere omgange skrevet om permanent makeup i vores medlemsblad, da vi desværre har set nogle grelle eksempler på skamfering, og der har aldrig været lovgivet på området. Forbrugerrådet Tænk støtter derfor, at alle former for gennembrydning af hud, hvor der påføres farve, omfattes af tatoveringsloven.

I praksis mener vi ikke, at der er forskel på kosmetisk tatovering og anden tatovering – begge gennembryder huden, og begge former kan blive permanente. Derfor er det også uforståeligt, at der kun påtænkes en uddannelse i forhold til kosmetologer og ikke for andre tatovører. Vi ser desværre alvorlige skader, og uddannelse er en af vejene frem for at beskytte forbrugerne.

Fortsat ulovligt at tatovere i ansigt, hoved og hænder, men evaluer.

Forbrugerrådet Tænk finder det fornuftigt at opretholde forbuddet mod tatovering på meget synlige kropsdele, særligt så længe der ikke findes en uddannelse på området. En del forbrugere fortryder deres tatoveringer, og vi mener, at det forsåt er den rigtige vej frem at hjælpe forbrugerne med beskyttelse på området. Mange steder i vores samfund vil det være stærkt stigmatiserende med synlige tatoveringer, og særligt unge vil have svært ved at forudse de langsigtede konsekvenser og eventuelle manglende jobmuligheder.

Men forbuddet har ikke været håndhævet, og Forbrugerrådet Tænk vil derfor benytte lejligheden til at opfordre til, at forbuddet bliver håndhævet i fremtiden. Vi er dog opmærksomme på, at alt for stramme regler vil medføre et marked for hjemmetatovører. Forbrugerrådet Tænk opfordrer derfor til, at loven følges nøje, og at der udføres en reel evaluering, inden 3 år efter loven er trådt i kraft.

Tatoveringsfarver

I forhold til farverne mener Forbrugerrådet Tænk, at der kan ske opstramninger. Vi henviser til og støtter kommentarerne fra Jørgen Serup, professor, dr.med., overlæge ved dermatologisk afd. D, Bispebjerg Hospital, der også har afgivet høringssvar. Han er leder af Tatoveringsklinikken og har fulgt området i årevis.

Hygiejne – brug den kommende standard

Dansk Standard er sammen med den europæiske standardiseringsorganisation CEN i gang med at udarbejde en standard for hygiejne på tatoveringsområdet. Forbrugerrådet Tænk deltager aktivt i arbejdet og vil klart anbefale, at der i loven henvises til denne standard. Der er god fremdrift i udvalget, og vi forventer standarden afsluttet i 2018 eller senest primo 2019.

Med venlig hilsen

Vagn Jelsø
Vicedirektør

Sine Jensen
Seniorrådgiver, sundhedspolitik

Frisorfagets Fællesudvalg

Erhvervsuddannelserne Frisør og Kosmetiker

Til
Sundheds- og Ældreministeriet

Faaborgvej 41 A
5250 Odense SV
Tlf 63 17 34 44
CVR 43 11 35 18
e-mail fu@frisorfaget.dk
www.frisorfaget.dk
www.kosmetiker.dk

Odense 30. oktober 2017

V:\Word\Sundhedsministeriet\Permanent make-up.doc

Sagsnr. 1601466

Lovforslag om registrerings- og tilsynsordning m.v. for tatoveringssteder.

Vi er som det faglige udvalg for kosmetikeruddannelsen blevet bedt om en udtalelse vedrørende ovennævnte lovforslag.

Vi har haft kontakt med en del af vore udøvere i branchen både på mail og Facebook. Vi hører, at branchen ser en stor problematik i lovforslaget, da lovforslaget forbyder permanent make-up.

De udtaler, at hvis dette bliver besluttet, er der mange i kosmetiker/kosmetologer branchen der vil stå uden arbejde, eller selvstændige der helt må lukke deres forretninger, så kan man selv tænke sig til, hvad dette vil gøre for branchen og muligheden for at uddanne nye kosmetikere?

Derudover, som måske er et lille problem, vil der også være mange kunder, der vil gå rundt med en behandling, de aldrig ville kunne holde vedlige. Som eksempelvis kan resultere i røde eller grå udvisket bryn.

Det er vigtigt at notere, at kosmetikeruddannelsen er reguleret i lov om erhvervsuddannelser, jf. BEK nr. 246 af 09/03/2016. Kosmetikeruddannelsen blev godkendt i 1991 i forbindelse med indførelsen af Erhvervsuddannelsesloven.

I uddannelsen indgår ikke permanent make-up, men vi ved, at mange kosmetikere har taget denne del igennem private kurser uden garanti for indhold.

Hele branchen er oversvømmet af private kurser uden garanti for indhold, og dette er nok årsagen til mange af de problemer der opleves, som også lovforslaget henviser til.

Vi ser som den eneste rigtige løsning på problemet, at vi i kosmetikeruddannelsen får indført faget permanent make-up, og herigennem får sikret, at udøverne opnår kompetencekrav til hygiejnen, forbrugerinformation, tilsyn og sanktioner der kan ske, hvis reglerne ikke overholdes.

Det er nødvendigt, at udøveren får lært håndtering og rengøring af udstyr, herunder farver så risikoen for smitte fra udstyr og farver nedsættes. Forbrugerinformation om risici ved permanent make-up skal ligeledes indgå i uddannelsen.

Tilsyn og sanktioner for registrerede virksomheder, der udfører permanent make-up, er en del af den opgave – vi som det faglige udvalg for uddannelsen, kan sikre, når det omhandler egnede læresteder, da vi i henhold til Erhvervsuddannelsesloven skal godkende egnede virksomheder til at blive godkendt som egnet lærested. Vi har i henhold til Erhvervsuddannelsesloven bemyndigelse til at underkende et lærested, hvis det ikke lever op til de krav, der er stillet i henhold til lovgivningen.

Ved at lægge faget permanent make-up ind i kosmetikeruddannelsen, kan vi sikre, at kommende udøvere har lært det der kræves for at kunne udføre permanent make-up på en betryggende måde.

En ændring af bekendtgørelsen vil kunne ske ret hurtigt, da mindre ændringer allerede er vedtaget, skal ske med virkning fra den 1. juli 2018. Vi har ganske vist ikke medtaget dette i uddannelsesordningen for 2018, der er fremsendt til undervisningsministeriet den 13. oktober 2017, men vi er hel sikker på at undervisningsministeriet vil se positivt på dette.

Med venlig hilsen

På Frisør- og Kosmetikerfagets Fællesudvalgs vegne

Jens Behrndtz
formand